

30. 10. 2022 - Quo vadis? Reformace dnes?

Texty: Efezským 1,15-23; Zjevení 3,13 – 22

Písně: 759, 63, 302, Tvá vzácná milost 650 EK

Ačkoli dějepis obecně nepatřil ve škole k mým oblíbeným předmětům, církevní dějiny mě během studia velmi zajímaly. Chtěl jsem se dozvědět co nejvíce o tom, jaké změny a v jaké době přivedly křesťanství do stavu, který lze obecně pozorovat v historických církvích.

Obraz, s nímž jsme se nejčastěji setkávali v různých církvích, liturgie a vybavení církevních budov, v žádném případě neodkazoval na prostotu, která vystupuje ze stránek Nového zákona. Při čtení popisů prvních desetiletí křesťanství můžeme s přesvědčením říci, že **život prvních křesťanů se točil kolem osoby Ježíše Krista**. Věřím, že vážně uznávali, že hlavou církve je Pán Ježíš. S osobou Ducha svatého se zacházelo tak prakticky, že necelá dvě desetiletí po naplnění jeho mocí bylo zaznamenáno první rozhodnutí: " Neboť tak usoudil Duch svatý i my..." (Skutky 15,28). Dokonce i administrativní rozhodnutí, jako například koho poslat na evangelizační misii, se dělala po vyslechnutí názoru Ducha svatého: Když konali službu Pánu a postili se, řekl Duch svatý: "Oddělte mi Barnabáše a Saula k dílu, k němuž jsem je povolal." (Sk 13,2). Později nastala doba, kdy se biskupové cítili být pány církví. Vytvořili rozdělení mezi klérem a laiky, tedy laiky (?). Vyvyšovali se na piedestaly moci a snažili se vyrovnat životní úrovni mocných tohoto světa. V životě křesťanských komunit proto stále více začaly hrát hlavní roli peníze a politika. Bylo založeno celosvětové církevní hlavní město, kterému bylo přisouzeno nástupnictví apoštola Petra. Lidé byli ještě nevzdělaní a veškeré znalosti měli duchovní, takže bylo možné lidem namluvit, že nádhera bazilik a kardinálských paláců je pokračováním života Šimona rybáře a Ježíše, syna tesaře.

Protest Martina Luthera vyústil až ve středověku, kdy duchovenstvo bezuzdně řádilo a strhávalo z chudých poplatky za odpustky duším, které pobývaly v očištění vymyšleném pro tuto příležitost. Reformace způsobila takový šok, že i papežové začali pochybovat, zda se někdy příliš neodchýlili od učení Písma. Byla přijata preventivní opatření, aby se zabránilo dalším reformacím. V letech 1545 až 1563 se konal Tridentýský koncil, který zavedl protireformaci. Jeho cílem bylo čelit reformaci zavedením obnovy v římskokatolické církvi. Prakticky spočívala ve vytvoření nej nenávislivější organizace, která měla zlikvidovat vznikající protestantské církve. Reformace znovu zavedla učení o spasení z milosti, a nikoli prostřednictvím svátostí udělovaných z vůle římských kněží. Jezuité místo toho, aby potvrdzovali správné naplňování katolického katechismu, vraždili kacíře v rámci svaté inkvizice.

Na přelomu 19. a 20. století se křesťanskými církvemi, především protestantskými, přehnala charismatická vlna. Nejprve ve Spojených státech, kde bylo křesťanství bibličtější než v Evropě, vznikala jako pověstné "houby po dešti" společenství nezávislá na historických církvích, vedená přímo Duchem svatým. Hlásané evangelium, odkazující na apoštolské učení, že "každý, kdo vyzývá jméno Páně, bude spasen" (Řím 10,13), vzbuzovalo v srdcích posluchačů víru. Lidé zakoušeli odpuštění hříchů z milosti, ne skrze členství v církvi.

Když se dnes podívám na to, kam křesťanství směřuje, mohu říci, že se děje to samé, co v prvních staletích, že dochází k odklonu od základní linie stanovené apoštolským učením. Mohu dokonce říci, že je to mnohem horší, protože na počátku věřící neznali obsah Písma. V dnešní době má každý několik výtisků Bible v různých překladech a máme mnohem lepší přístup k textům v původních jazycích. Přesto se od biblických vzorů stále více vzdalujeme. Setkání věřících přestávají být shromážděním, kde se projevují dary Ducha svatého, které dává, "rozděluje každému zvlášť, jak chce" (1 Korint. 12,11). Místo toho, jak píše apoštol Pavel: "Když se scházíte, jeden z vás slouží žalmem, jiný učením, jiný zjevením, jiný jazyky, jiný jejich výkladem; to vše ať je k budování" (1 Korint. 14,26), programy někdy jsou nastaveny podle nejnovějších trendů "showbyznysu". Pastoři se více zajímají o místní sociální potřeby, aby získali co nejvíce stoupenců, než o potřebu hlásat **evangelium pokání a obrácení**. Tolik z historie ...

Pán Ježíš, ačkoli je stále hlavou své církve, kterou buduje ode dne Letnic, mnohdy stojí mimo dnešní církve. Stojí a klepe s nadějí, že lidé posedlí moderními trendy přijdou k rozumu a vpustí ho dovnitř.

K tomu je zapotřebí jedna věc – řídit se radou, kterou dal Kristus církvi v Laodiceji. Pán Ježíš poukázal na potřebu vrátit se k víře zkoušené ohněm, vrátit se ke svatosti, kterou lze získat skrze Beránkovu krev, a nechat si pomazat oči olejem Ducha svatého, abychom "poznali, jaká je naděje, k níž vás povolal, a jaké je bohatství slávy pro svaté v jeho dědictví a jak nesmírně veliká je jeho moc vůči nám, kteří věříme, působením jeho mocné síly, kterou ukázal v Kristu, když ho vzkřísil z mrtvých a posadil po své pravici v nebi" (Efezským 1:18-20).

Je však třeba mít uši, aby člověk slyšel, "co Duch říká církvi". Uši věřících jsou bohužel přehlušeny silou medií, z nichž se linou zvuky nejnovějších trendů. Oči jsou také zastřené, nebo spíše oslepené, od záře monitoru, které vyzařují z našich rukou a prostoru. Proto se obávám, že v tomto spěchu mnozí neuslyší hlas těch, kteří "volají na poušti", ale budou se hnát za svým.

Laudikeje – Problém vlažnosti – dvě roviny: skutky a kompromisy.

Na rozdíl od jiných sborů, kterým píše Jan ve Zjevení, zde není žádná chvála, ale hned od počátku se ozývá varování a napomínání. Zároveň na konci ale i povzbuzení a rada co dělat. Nejsi studený ani horký... tuto výtku je potřeba vidět na pozadí již naznačené geografické polohy. Horkost pramenů v Hierapolis i studenost řeky v Kolosách mělo léčivý a občerstvující charakter. Obojí se dalo pít – jednou kvůli léčení, podruhé kvůli občerstvení. Vlažná voda se ale pít moc nedá. Jako by pisatel říkal – váš problém je, že stojíte někde uprostřed, že se nejste schopni vlastně rozhodnout. Jak to ví? Podle čeho tuto polovičitost posuzuje? Odpověď je ve slovech „vím o tvých skutcích“. Možná bychom namítli – nevede zde Jan ke skutkaření, k farizejství? Přece člověka nelze posuzovat jen nebo především podle skutků. Na jednu stranu skutky nejsou jediným ukazatelem na to, jak následujeme Boha, zároveň se nesmíme dostat do druhého extrému – na skutcích vůbec nezáleží, **důležité je, co vůči Bohu cítím a jak intenzivně svůj vztah prožívám**. Pokud hovoříme o vztahu s Bohem, nebo dokonce o lásce k Bohu, potom lásku dost dobře nelze oddělit od skutků. Myslím, že zde existuje následující nerovnice: Můžeme něco udělat pro někoho, aniž

bychom ho milovali – prostě z pocitu povinnosti či donucení. Dost dobře ale nelze někoho skutečně milovat, aniž bychom pro něj něco dělali – od praktické pomoci, po vyjádření pozornosti. Dokonce říkat, že někoho miluji a lásku nevyjadřovat jistými skutky značí určitou poruchu osobnosti. Asi jste slyšeli o tragických případech, kdy manžel propije výplatu, a je schopen upřímně, dokonce s pláčem říkat, jak miluje svoji rodinu... Obávám se, abychom podobnou poruchou osobnosti netrpěli i my, ve vztahu k Bohu. Zároveň je třeba dodat, že je radost vyjadřovat skutkem lásku někomu, koho miluji a po kom toužím. V té chvíli nemám pocit povinnosti, pocitu „musismu“, nepočítám, zda již neobětují moc, ale obětují, protože miluji, protože vlastně ani nemohu jinak. Ona vlažnost je ale i v jiné dimenzi, kterou bych vám rád ukázal na jednom příkladě. Prostě: „Děti, když jsme doma, budeme si zpívat křesťanské písně, ale raději se o tom děti nikde moc nešířte.“ Chci, aby moje děti věřily, ale aby zároveň nebyly outsidersy. Chci, posilovat víru lidí v církvi, ale nechci ve světě vypadat jako zpátečník. Prostě slovy Zjevení, nechci být ani studený ani horký a stejné očekávám od svých dětí. A mohl bych pokračovat. Problém je, že víra s sebou občas nese skutečnost, že outsidersi budeme, že někdy budeme vypadat jako zpátečníci a že někdy budeme před ostatními tvář ztrácet. Toto před námi nakonec netajil ani Ježíš, když řekl „ve světě budete mít trápení.“ Tato slova nejsou myšlena jen pro dobu totality, ale pro každou dobu. Pokud budete svědkové, budete mít problémy, protože nebudete vlažní.

Sebe spokojenost

Vv. 17 – „myslíš si, že máš všechno“... zajímavé je, že alespoň město, skutečně „všechno mělo“. Když ho v roce 60 n.l. postihlo zemětřesení, prý ani nepotřebovalo pomoc od tehdejšího vládce Říma – Nerona. Tak dobře město prosperovalo, co se materiální stránky týkalo. Zřejmě podobný pocit jistoty se přenesl i do duchovního stavu. Zvláštní je, že Jan sbor v L. doslova „tepe“ a používá velmi tvrdá slova. To, co je zde napsáno, bychom čekali spíše na adresu sboru, který se dopouští nějakých zásadních prohřešků např. proti desateru. Jenže nic takového zde nečteme. Dokonce když srovnáte tento sbor s jinými sbory ve Zjevení, potom ty na tom jsou s „prokazatelnými hříchy“ někdy hůř. Přesto Laodikea dostává takovouto „sodu“. Největší problém zde zřejmě nebyl jakýsi „křiklavý hřích“, ale pocit sebeuspokojení. Pocit, že vlastně už nic nebo v některých jiných překladech nikoho nepotřebují. Laodicejští věřili v Boha, ale vlastně ho k životu nepotřebovali. Byli slovy PJ „zdraví“, tedy ti, kdo nepotřebují lékaře. Můžeme jen spekulovat proč tomu tak bylo, snad díky zabezpečení své lokality – nevíme. Víme ale, že pocit duchovní samolibosti Boha uráží. Tedy v určitých kritických životních momentech svých nebo svých blízkých. Jenže je málo „potřebovat“ Boha, když mi teče do bot. Dokonce se obávám, že takovýto přístup k Bohu, jej redukuje na jakousi modlu, totem. Nakonec podobně smýšlejí i nevěřící. I oni se modlí v těžkých situacích. Jak moc Boha potřebujeme, jak moc s ním počítáme, se ukazuje v každodenních rozhodnutích ať je nám zle nebo dobře. Nebo možná jak moc s ním počítáme, když je nám dobře.

Zjevení – lék na nahotu

Vv. 18 – jsi na tom špatně, ale sám to nejsi schopen vidět. V našem textu problém duchovní nahoty řeší přečištěné zlato, bílý šat a mast k protření očí. Co konkrétně tyto tři

obrazy znamenají je řečeno v dalším, shrnujícím verši – vzpamatuj se a čiň pokání. Co konkrétněji znamenají tyto tři obrazy a jak je aplikovat v životě? Ryzí zlato – víme, že čím větší žár, tím více se spálí nečistoty ve zlatě a tím je zlato ryzejší – zároveň je ho ale méně. Představte si, že máte hroudu zlata, a dáte ji nad oheň. Postupně zlato ubývá, ale má větší hodnotu. Nyní jste před rozhodnutím – mít hodně zlata, možná zapůsobit na druhé, ale mít zlato bez hodnoty. Nebo mít zlata málo, ale zlata cenného. Otázka je – nechám si přechřít i svůj život? Dám Bohu k dispozici oblasti, které si možná držím a které mě brání následovat Krista? Nechat si tyto oblasti přechřít Bohem může bolet. Bílý šat a nahota – poprvé čteme o nahotě a studu v ráji. Lidé se začali zakrývat v okamžiku, kdy zhřešili. Zde se píše o bílém šatu, který má zakrýt smutnou duchovní realitu, tedy nahotu Laodicejského sboru. První obraz evokoval výzvu – Pane Bože přechřít můj život, vezmi si, co ti brání tebe následovat. Na to navazuje druhý obraz – znovu mě oblékni, dej mi novou sílu, novou spravedlnost, nové vybavení do života s tebou. Toto se děje skrze pokání. Bílá barva symbolizuje čistotu, neposkvrněnost a svatost, kterou získáváme díky PJK skrze pokání. Mast k protření očí – v listu Efezským (tedy listu, který znali i v Laodiceji) čteme následující modlitbu: Efez. 1,17 Prosím, aby vám Bůh našeho Pána Ježíše Krista, Otec slávy, dal ducha moudrosti a zjevení, abyste ho poznali 18 a osvětleným vnitřním zrakem viděli, k jaké naději vás povolal, jak bohaté a slavné je vaše dědictví v jeho svatém lidu 19 a jak nesmírně veliký je ve své moci k nám, kteří věříme. Abychom něco mohli změnit a nepodlehli podobnému sebeuspokojení jako sbor v Laodiceji, potřebujeme vidět – především sami sebe.

Psychologové říkají, že to, co u druhých nejvíce nesnášíme a kritizujeme, sami máme nebo k tomu máme sklony. Zřejmě to do velké míry tak je, nicméně platí i další rozměr – potřebujeme zásah z hůry. Myslím, že toto se neděje pouze skrze modlitbu, ale i skrze společenství. V okamžiku, kdy nám Bůh něco těžkého o nás zjeví, pak nás toto všechno nemá vést k depresi, smutku, ale k pokání. Pavel píše ke 2 Korint. 7:10 následující: „Zármutek podle Boží vůle působí pokání ke spáse, a toho není proč litovat, zármutek po způsobu světa však působí smrt.“

Text končí známou výzvou – pozváním se k večeři, tedy ke společenství, kdy ona pomyslná klika je na naší straně. Bůh klepe, my ale musíme, nebo také nemusíme otevřít. Zároveň je zde jistá selekce – výzva je mířena jen některým: „Těm, kdo zaslechnou jeho hlas“. Moc bych každému v tomto sboru přál, aby nepřeslechl Boží hlas, aby Boží hlas nepřeslechl i tento sbor a také církve. Zároveň abychom měli odvahu i otevřít a pozvat Boha k večeři – tedy k velmi úzkému společenství. Přál bych, abychom ho nenechali stát někde v předsíni nebo na verandě. Jsou zde však **dva háčky**. Jeden plane ze samotného textu – **Boží hlas nezaslechne ten, kdo si myslí, že je v pohodě, že vlastně zas až tak moc Boha nepotřebuje a kdo podle toho žije**. Druhý háček – **pozvání Boha může způsobit změnu plánů**. Přesto jsem si jistý, že pokud ho pozveme, nikdy si neřekneme, že jsme udělali chybu.

Quo vadis? Nebo s kým kráčíš?

Amen